

ХІІІ Всеукраїнська науково-практична дистанційна конференція
«Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія»
6 грудня 2024 року, м. Тернопіль

перевірки [1, с. 8].

Проте цифрова трансформація несе з собою і виклики. Питання кібербезпеки стають критично важливими, адже захист даних є ключовим у світі зростаючих кіберзагроз. Підприємства повинні інвестувати в захист інформаційних систем та розробляти стратегії управління кіберризиками. Крім того, адаптація до нових технологій вимагає постійного навчання персоналу, щоб забезпечити їх готовність до роботи з інноваційними рішеннями. Це включає навчання у сфері кібербезпеки, роботи з новими обліковими системами та розуміння нових бізнес-процесів. Перспективи розвитку інформаційних технологій у сфері обліку та аудиту розрахунків з оплати праці є вельми обнадійливими. Інтеграція штучного інтелекту може суттєво підвищити автоматизацію прийняття рішень та ефективність процесів. Постійний розвиток програмного забезпечення дозволяє задовольняти нові вимоги ринку та нормативних стандартів, що робить облікові та аудиторські процеси більш адаптивними та гнучкими. Крім того, у майбутньому можна очікувати на більш тісну інтеграцію різних бізнес-систем, що дозволить створити єдине інформаційне середовище. Це сприятиме підвищенню ефективності управління ресурсами та прийняття рішень на основі комплексного аналізу даних. Використання передових технологій, таких як інтернет речей (IoT) та машинне навчання, може додатково розширити можливості обліку та аудиту, дозволяючи виявляти приховані закономірності та оптимізувати процеси в реальному часі.

Список використаних джерел:

1. Розіт Т. В., Мурадова К.З. Штучний інтелект в аудиті і бухгалтерському обліку. Ефективна економіка. №4. 2024. С. 1-16. URL:

<https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/3557/3592>.

2. Перспективи розвитку бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту в умовах інноваційних інформаційних технологій : монографія / Є. А. Карпенко, О. В. Карпенко, А. І. Мілька [та ін.]. – Полтава : ПУЕТ, 2021. 410 с.

Стелла ШИЛЬМАН

здобувач кафедри фінансового контролю та аудиту
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль, Україна

**КОНКУРЕНЦІЯ ТА РОЗВИТОК НА РИНКУ АВТОТРАНСПОРТНИХ ПОСЛУГ:
ВИКЛИКИ, МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

Ринок автотранспортних послуг є ключовим сегментом економіки, який забезпечує перевезення пасажирів і вантажів, сприяючи розвитку бізнесу та задоволенню потреб споживачів. Конкуренція в цьому секторі є однією з рушійних сил, що впливає на якість, доступність і технологічність послуг. Основними чинниками конкуренції є ціна, якість та швидкість виконання замовлень. Компанії змагаються, пропонуючи вигідні тарифи,

ХІІІ Всеукраїнська науково-практична дистанційна конференція
«Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія»
6 грудня 2024 року, м. Тернопіль

забезпечуючи комфортні умови перевезення та скорочуючи час доставки. Для досягнення конкурентної переваги важливим є також використання сучасних технологій, таких як GPS-навігація, електронні сервіси для замовлень і мобільні додатки, що спрощують взаємодію з клієнтами. На ринку функціонують різні типи підприємств: великі корпорації, малі та середні підприємства. Великі компанії завдяки своїм масштабним ресурсам і сучасному автопарку домінують у логістиці, тоді як менші підприємства та приватні перевізники фокусуються на регіональних чи нішевих послугах. Водночас ринок стикається з низкою викликів. Державне регулювання, впровадження екологічних стандартів, конкуренція зі сторони міжнародних перевізників, а також дефіцит кваліфікованих водіїв створюють значний тиск на компанії. Особливої актуальності набуває боротьба з ціновим демпінгом, який може знижувати прибутковість ринку в цілому. Значну роль відіграють і нові тенденції, зокрема зростання попиту на екологічний транспорт, використання електромобілів та впровадження інноваційних логістичних рішень. Конкуренція також стимулює компанії до спеціалізації послуг, наприклад, перевезення вантажів із особливими умовами зберігання чи надання преміальних послуг для пасажирів.

Стратегії успіху на ринку включають диверсифікацію послуг, інвестиції в оновлення автопарку, інтеграцію цифрових рішень та забезпечення високого рівня обслуговування клієнтів. Учасники ринку, які готові адаптуватися до змін та впроваджувати інновації, отримують значну конкурентну перевагу та можливість зміцнити свої позиції. Таким чином, конкуренція на ринку автотранспортних послуг є стимулом для підвищення якості, ефективності та технологічності перевезень, що вигідно впливає як на бізнес, так і на кінцевих споживачів.

У таблиці 1 подано структуру перевезень вантажів та пасажирів у 2022 і 2023 роках за даними статистичної інформації [3].

Таблиця 1

Структура перевезень у 2022 і 2023 роках

Показник	2023	2022	Динаміка у порівнянні з попереднім роком	% значення динаміки
Обсяг перевезених вантажів, млн т	328,3	317,5	10,8	103,40%
Вантажообіг, млн тис. км	163360,4	166731,3	-3370,9	97,98%
Кількість перевезених пасажирів, млн пас.	2037,6	1600,6	437	127,30%
Пасажирообіг, млн пас. км	39397,7	31142,8	8254,9	126,51%

Статистична інформація, починаючи з 2022 року не містить дані про територію воєнних дій та окуповані території. Тому інформація до 2022 року є неспівставною з новою, адже враховує різні географічні межі. З таблиці видно, що у 2023 році збільшилися обсяги перевезення вантажів (на 3,4 %) і пасажирів (на 27,3 %). Проте вантажообіг загалом

**ХІІІ Всеукраїнська науково-практична дистанційна конференція
«Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія»
6 грудня 2024 року, м. Тернопіль**

зменшився. Натомість пасажирообіг дещо зріс.

Вітчизняний науковець А. О. Близнюк зазначає, що підприємство, яке прагне зберегти свої позиції на ринку та забезпечити максимальний прибуток, повинно приділяти особливу увагу підвищенню своєї конкурентоспроможності. Це передбачає активну роботу в цьому напрямку, постійний аналіз діяльності основних та потенційних конкурентів і впровадження ефективних стратегій. Важливо використовувати кілька методів одночасно, щоб досягти синергетичного ефекту та отримати найкращі результати. Для досягнення успіху на ринку автотранспортних послуг підприємству необхідно здобути конкурентну перевагу, спираючись на ключові фактори успіху. Оцінка рівня конкурентоспроможності повинна базуватися на комплексному підході, враховуючи як зовнішні, так і внутрішні чинники, ступінь фінансової стійкості та реальний стан конкурентів [1, с. 8].

Підприємства автотранспортної галузі можуть залишатися конкурентоспроможними на вітчизняних та регіональних ринках за умови забезпечення високої якості послуг, встановлення оптимальних цін та впровадження інноваційних рішень у свою діяльність. Для посилення конкурентних позицій необхідно визначити розриви між потенціалом і стратегією компанії, використовуючи системний аналіз її стратегічної позиції.

Підприємства автомобільного транспорту повинні постійно працювати над підвищенням ефективності своєї діяльності, зокрема над забезпеченням якісних транспортних послуг. Це не лише сприяє зміцненню конкурентоспроможності, але й позитивно впливає на мотивацію працівників та створює сприятливий морально-психологічний клімат у колективі. Важливим аспектом роботи є забезпечення безпеки дорожнього руху, зменшення аварійності та мінімізація негативного впливу транспортних процесів на довкілля [2, с. 21].

Ключовими завданнями підприємства є організація та оптимізація перевезень, які залежить від ефективної роботи системи управління. До цього входить складання графіків і планів перевезень, розробка оптимальних маршрутів, підтримка технічного стану транспортних засобів, організація роботи водіїв і вдосконалення інформаційного забезпечення дорожньої інфраструктури. Успішна діяльність підприємства також вимагає впровадження рекомендацій щодо покращення управлінських і технологічних процесів, що дозволяє ефективніше організовувати перевезення та забезпечувати стабільний розвиток. Завдяки цьому підприємство може відповідати сучасним викликам і залишатися конкурентоспроможним на ринку транспортних послуг.

Отож, ринок автотранспортних послуг є важливим сегментом економіки, де конкуренція стимулює покращення якості, доступності та інноваційності послуг. Для успішного функціонування підприємства повинні забезпечувати високу якість послуг, оптимізувати процеси перевезень і впроваджувати сучасні технології. Аналіз конкурентного середовища, системний підхід до управління та адаптація до сучасних викликів дозволяють зміцнити конкурентні позиції та забезпечити стабільний розвиток. Зростання перевезень у 2023 році свідчить про потенціал галузі, проте виклики, такі як державне регулювання та екологічні вимоги, потребують уваги та ефективних рішень.

**ХІІІ Всеукраїнська науково-практична дистанційна конференція
«Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія»
6 грудня 2024 року, м. Тернопіль**

Список використаних джерел:

1. Близнюк А. О. Конкурентоспроможність як показник ефективної роботи автотранспортних підприємств. Економіка. Фінанси. Право. 2023. № 9. С. 6-9
2. Волобуєва Т. В., Сирота В. М., Мастепан С. М., Мастепан М. А. Формування умов ефективного функціонування транспортної системи автотранспортного підприємства. Вісник машинобудування та транспорту. 2024. № 1. С. 21-28
3. Кількість перевезених пасажирів за видами транспорту. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/tr/kpp/arh_kpp_u.htm
4. Лучко М. Р. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності: навч. посіб. / М. Р. Лучко, І. Д. Бенюк, С. Р. Яцишин, Н. Г. Мельник. – Тернопіль: ТНЕУ, 2018. – 390 с.
5. Competitiveness and innovation: current trends in business Management. Collective monograph / scientific editorship by Doctor of Economic Sciences, Professor Mykhailo Luchko and Doctor Stanislaw Szmitka. Ternopil: WUNU, 2021. 228 p. <http://surl.li/pjzung>

Стелла ШИЛЬМАН

здобувач кафедри фінансового контролю та аудиту
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль, Україна

НАПРЯМИ ТА ЗАВДАННЯ АУДИТУ АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Транспортна галузь є однією з ключових складових розвитку України, адже вона забезпечує виробничі та обігові процеси, здійснюючи транспортування продукції до місць її реалізації та споживання, а також надаючи послуги пасажирських перевезень. У сучасних умовах практично кожне підприємство, незалежно від сфери своєї діяльності, володіє власними транспортними засобами. Для автотранспортних підприємств автомобілі є основними засобами надання послуг, тому ефективне використання автопарку є пріоритетним завданням. Це неможливо досягти без якісного проведення аудиту, що робить це питання надзвичайно актуальним [2, с. 29].

Аудиторська перевірка на підприємстві організовується відповідно до специфіки його діяльності, масштабів та системи управління. Функції аудиту визначаються керівництвом або власником підприємства, а їх зміст залежить від потреб та особливостей підприємства. Основними цілями аудиту є забезпечення керівництва інформацією для аналізу витрат, прогнозування доходів та проведення фінансового аналізу [1, с. 111].

Аудит автотранспортних підприємств охоплює різні напрями, які забезпечують комплексний аналіз діяльності підприємства, його фінансової стабільності та відповідності законодавчим і внутрішнім нормам. Комплексний аудит дозволяє виявити проблемні зони, запропонувати шляхи їх усунення та розробити рекомендації для підвищення ефективності діяльності автотранспортного підприємства. На рисунку 1 подано основні напрями аудиту,